

Oponentský posudek na diplomovou práci:

Lukáše VLČEK: Německý novoaktivismus 1935-1938, Praha 2006

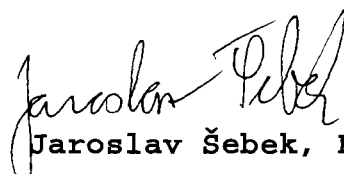
Práce Lukáše Vlčka je dalším příspěvkem k poznání česko-německých vztahů v krizových momentech 30. let. Autor se zde především věnuje detailnímu rozboru německé politiky v Československu po vítězství Sudetoněmecké strany v parlamentních volbách v roce 1935, kdy demokratické strany (německá sociálně demokratická strana, Svaz zemědělců, Německá křesťansko-sociální strana lidová) usilovaly o nové definování pročeskoslovenského aktivismu v podobě novoaktivismu („Jungaktivimus“). Je ale třeba vysoce ocenit, že se tyto snahy snažil zasadit do širšího kontextu politického a ideově-programového vývoje těchto stran od počátku 30. let, kdy museli jejich předáci reagovat na růst nacionálních tendencí uvnitř německé minority a etablování nacistického režimu v Německu. Na základě toho ukazuje diplomant i názorové proměny hlavních protagonistů novoaktivistické linie (Gustava Hackera, Wenzela Jaksche a Hanse Schütze). Ti vystoupili na jaře 1936 se svými požadavky na zachování česko-německé politické spolupráce, jejichž základní charakteristikou byla snaha zlepšit současně s uznáním národních práv také hospodářské a sociální postavení sudetských Němců.

Vlček vedle toho rozebírá detailně i vnitřní vývoj v jednotlivých politických subjektech, podílejících se na realizaci novoaktivismu, a programové debaty, které jsou v největší míře spojeny především s konceptem „Volkssozialismu“. Na jeho vypracování se nejvýznamněji podílel sociální demokrat Wenzel Jaksch. Lukáš Vlček v práci vysvětluje i stanovisko československé vlády k návrhům německých demokratů (zejména v kapitole věnované dohodám z 18. února 1937) i důvody ztroskotání koncepce novoaktivismu (hlavní příčiny autor vidí v byrokratických překážkách, jež

ovlivnily jejich pomalé naplňování, a zvyšující se agresivité postojů Sudetoněmecké strany).

V souvislosti s použitím pramenů mohl autor vedle uvedeného fondu Prezidia MV (z Národního archivu) využít i Benešův fond z Archivu Ústavu T. G. Masaryka, kde jsou zachyceny informace ke kontaktům mezi prezidentem Benešem a novoaktivisty). Možná zde mohly být více rozpracovány i opoziční názory, které se formovaly uvnitř jednotlivých ideových prostředí, zejména katolickém a agrárním táboře (k výrazným zastáncům protiaktivistických nálad se řadili příslušníci katolických mládežnických spolků - např. z okruhu Staffelsteinu). Tendence, odmítající česko-německou politickou kooperaci, totiž výrazně zmenšovaly německým aktivistům manévrovací prostor a vedly k oslabení jejich pozice mezi obyvatelstvem.

Autorovi se však podařilo přehledně analyzovat zkoumaný fenomén novoaktivismu, který navíc podal v širším kontextu politického a ideového vývoje uvnitř německé menšiny 30. let. Proto tuto práci velmi rád doporučuji k obhajobě.

Jaroslav Šebek, PhD.

Historický ústav AV ČR